

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VI. In Iosephi carcerem, duo ex aulâ Pharaonis conduntur, omnia
humana somnium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

In Iosephi carcerem duo ex aula Pharaonis conduntur. Omnia humana Somnium.

Deus ipse inter innumeras hominum errationes & culpas, suam ipsam innumeris hominum culpas suam voluntatem ad exitum suavisimè adducat. Ex omni malo Deus aliquid boni eliquat. Quis non miretur patrem familias domum optimè gubernare, & semper quod domui utilissimum est facere, cum tamen domesticos habeat pessimos, qui quotidie plurima negligant, in plurimis offendant? Deus hic paterfamilias est, cuius providentia nanquam fallitur, nunquam errat, etsi erret in dies familia gravissimè. Divinam hanc Providentiã credere, est etiam simul credere, omnia mala, quæ ab hominibus, aut aliunde proveniunt, in bonum vertenda illi, qui ipse fuerit bonus.

Rom. cap. 8. v. 28.
1. Pet. cap. 3. v. 13.

Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum; & quis est qui noceat, si boni amulatores fuerimus. Exempli gratiã: Hic nequam homo tribus millibus florenorum me decepit. Quis primus huius non dico peccati, sed mali, seu pœnæ auctor? Certè, Deus, qui ex hac ipsa, quam queror, fallaciã, boni aliquid in meum bonum eliciet, modò ego non malus sim. Res certa, idem omnino in infinitis aliis in peccatis, fraudibus, nequitis, imposturis sentiendum. Considerate cadaverosam & prope perditam Germaniam, quæ bellis intestinis ardet, eam hæc scribo, jam annis viginti. Sed nec dum finis calamitatum. Aliud ex alio malum nascitur. Quæ prima horum omnium origo? Jam dixi; Deus. Numquid enim in civitate malum est, quod Dominus non fecerit? Hoc autem bellicum malum infinita suo complexu trahit mala. Et quanti diebus singulis errores, quæ non flagitia committuntur? quantæ negligentia, ambitiones iniustitiae, libidines, rapinae, cædes flagitiosæ, quot prava, noxia miscentur consilia, quot diversa cumulantur scelera, & tamen Deus omnia optimè gubernat, dirigit, remunerat, punit, ad nutum omnia conficit, ad suum quæque finem felicissimè perducat, & nec punctulo à suã ipsius voluntate aberrat. *Tua, Pater, Providentia, ab initio cuncta gubernat.* Faciamus nos, quod nostrum, cetera omnia divina Providentiã sine ullâ trepidatione, & quàm plenissimè committamus. Hæc divina Providentiã veneratio summum vitæ præsidium est.

Amos cap. 3. v. 6.

Sap. cap. 14. v. 3.

9. Sua cuiusque innocentia, defensio optima. Causam suam commiserunt Deo Iosephus, Susanna, B. V. Maria,

Præsul Magdeburgensis,

Thren. c. 3. v. 16.
Isa. cap. 30. v. 15.

I. X. Sua cuiusque innocentia, defensio optima. Adversus omnes, & accusationes falsas, & impudentes calumnias non est potentior defensio, quàm innocentia, & bonæ conscientia testimonium. Iosephus insons suam omnem causam commisit Deo, suas tunc partes esse ratus, ea omnia silentio & patientiã concoquere. Ita Susanna jam morti destinata victima, jam lapidibus adjudicata, jam ducta, non insanis sese clamoribus est tuita, propitio Deo suam transcripsit innocentiam, faceret, quod vellet bonus Deus. Ita Virgo beatissima, Dei Mater conjugè Iosepho secessionem parante tacuit, & Deo providentissimo se suãque credidit. Actorem habet potentem, qui Deum sibi causidicum adsciscit & patronum. Elector Saxonia Fredericus II. cum in Magdeburgensem Præsulem pararet arma, ab exploratoribus renuntiatum est, episcopum Magdeburgi nil armorum cogitare, quietissimum esse; hanc unam ex ejus ore vocem exceptam: se causam suam tradere agendam Deo, qui pro servo suo sumpturus esset arma. Ubi hoc Fredericus Elector audit: Alius, inquit, meo loco insanat, & bellum inferat illi, qui sui patrociniũ, & belli summam Deo adixit. Tam religiose quàm prudenter. Haud aliter nobis in causis plurimis sentiendum: Insaniam hanc alii insaniant nostro loco, nos causam hanc divinæ Providentiã delegamus (nisi cogamur aliud facere) & opem expectamus ab alto. Innocentia, defensio optima. Sat potens est Deus suorum tutor. Bonum est cum silentio præstolari salutari Dei. In silentio & spe erit fortitudo nostra.

Fuit autem Dominus cum Ioseph, & miserus est illius: & dedit ei gratiam in conspectu principis carceris. Qui tradidit in manu illius universos vincetos, qui custodiã tenebantur: & quidquid fiebat sub ipso erat. Nec noverat aliquid cunctis ei creditis: Dominus erat cum illo, & omnia opera eius dirigebat. His itaque gestis accidit, ut peccarent duo Eunuchi, pincerna regis Ægypti, & pistor, Domino suo. Iratusque contra eos Pharaon (nam alter pincernis præerat, alter pistoribus) misit eos in carcerem principis militum, in quo erat vincetus & Ioseph. At custos carceris tradidit eos Ioseph, qui & ministrabat eis: aliquantulum temporis suaverat, & illi in custodia tenebantur.

In carcerem conjectus Ioseph non minus Numinis favorem sensit, quàm in ipsa parentum domo. Nam carceris præfectus juvenem illum non eleganti solum vultu, sed & moribus sanctis præditum observans, ipsius curæ vincetos omnes, sed & alia domus commisit. Cenebatur namque Iosepho præsentissimus semper subministrator & opifer esse Deus. Interim in Pharaonis aula duo palatini famuli, pincerna & pistor, nescio quid carcerem dignum commiserunt, in eandem ablegati custodiam, ubi ambos carceris Magister Iosepho carceris tradidit. Colligamus hinc manipulos.

1. **Omnis locus virtuti opportunus.** Quemadmodum dici solet: Etiam in lectulo locus est virtuti. Nam æger in lecto velut in theatro tam commodè potest exhibere patientiam, quàm sanus in templo. Iosephus suas virtutes in carcere, velut Philosophiã, aut Theologiã professor, suam eruditionem in Lyceo, compluribus probavit. Ejus res & Philo testis: Erudiebatur, inquit, sermonibus & præceptis Philosophicis, maximeque ipsius doctoris exemplis utilissimis.

2. **Vbi culpa, ibi pœna.** Quid aulici duo famuli deliquerint, non constat. Si ulla Rabbini sit fides: Pincerna regi ministravit poculum illapsu muscæ temperatum. Pistor, ut ajunt, lapillum incoxit pani. Utrumque insectissimum, non tamen prorsus incredendum. Barbari reges familia & graviora statuerunt supplicia levissimis quandoque noxis. Impius Boëmorum rex Wencellaus, qui anno Christiano millesimo quadringentesimo, decimo nono obiit, eã in suos fuit sævitia, ut cum coquus prandium semel non parasset tempori, cocum veru signi jussisset, & velut capum assari. Impios regis istius mores depingit Florimundus Ræmundus. Verosimile est duos regios illos ministros piceatas habuisse manus, & e domini suam auxisse, aut aliter fidem & jururandum neglexisse.

3. **Bona Mundi instabilia.** Uterque palatinus servus, antequam collectam gratiam effunderent, magni erant, & domino suo chari, nunc ubi apud regem ceperunt esse in offensã, irriti sunt & ludibrio: jam nullos habent amicos, qui eos antea vix numerare poterant. Jam illis occiditur: Excidisti gratiã? omnium excidisti amicitia. Nemo te novit amplius. Hic Fortunæ Sardonius est risus, hæc Mundi vices, hæc ludibria; nil in eo firmum aut stabile; Favores, gratia, honores, opulentia linae sumillima, suis & augmentis & decrementis convalescunt, & deficiunt.

4. **Humana felicitas, & vita somnium est.** Hic manipulus nobis solvendus nunc est, & explicandus.

§. I.

TRiplex somniorum genus à Deo, à dæmone, à naturâ immisium. Si à Deo; coniectemus & attendamus quid moneat Deus. Si diabolo; negligamus & contemnamus. Naturalia pariunt affectus & cogitationes diurnæ; item diversa corporis constitutio. Homo dives sanguinis, volucres & prata, multam & convivia somniat; subinde per aërem volat, quæ bonam corporis temperiem, & harmoniam humorum significant. Pituita & bile atrà abundans, foveas & aquas; arduas, præcipites, periculosa vias; lapsus & fugas; nec ulla tuta effugia; plerumque tristitia & tetrica, morbos, mortem, funera, sepulchra somniat. Quid porò de somniis sentiendum? Quid exiis sciri potest? num divinare licet & ea interpretari? Ajo, de valetudine, de futuris, de affectionibus corporis, de boni malive habitus temperamento, coniectare licet ex insomniis. Medicorum principes Hippocrates & Galenus scripserunt libros, de sumendis præcægiis ab insomniorum naturâ & discrimine. Adde: Probè nota scriptores asserunt, nec putem imperitè, posse quem è somniis suis facilem facere coniecturam, quantum in virtute profecerit, aut defecerit ad vitia. Ita quidem, ut si cui somnium turpe ac lascivum obliçatur, & ille acriter repugnet, argumento est, vigilantem non solere illi vitio succumbere. Sin autem somnians assentiatur turpitudini objectæ, signum erit, eum interdum vitio illi subinde oblequi. Ita Zeno sentiebat, ex insomniis suum quemque progressum posse deprehendere, si videlicet non turbida aut turpia ea sint, sed altâ tranquillitate composita, imagines & animi motus hilariores habeant.

Nihilominus tutissimum, majorem partem somnia putare somnia, hoc est, parvi faciendâ; interpretationes eorum non exquirere: nam iis faciliè aut fraudes semilicet, aut superstitiones. Lex Hebræis lata: *Nec inveniantur, inquit, in te, qui ariolos sciscitentur & observet somnia.* Nam somnia eorumque explicationes rarè admodum è caelo descendunt: Somnia Joseph Pharaoni, Daniel Nabuchodonosori explicavit. Hoc autem docendi genus, quàm rarum est? Nec è solido hîc quidquam sciri potest, nisi Deus id patefaciat. Siraçides canit: *Somnia extollunt imprudentes: Quasi qui apprehendit umbram, & persequitur ventum, sic & qui attendit ad visa mendacia.* Multos errare fecerunt somnia, & exciderunt sperantes in eis. Nuper, ait Gregorius, somniavit quispiam sibi vitam in plurimos annos prorogandam. Ille somnio tam benevolo credidit, & magnam pecunie vim collegit, sed subito fati genere abreptus, non lacrymas, sed risum movit lætissimis heredibus. Sapienter Plato dixit: Spes mortalium, sunt somnia vigilantium, Humanus favor merum somnium, Mundi felicitas merum somnium, Vita omnis humana somnium merissimum. Quod vel ex hac Josephi historiâ fit perspicuum.

I. Humanus favor somnium. Salomoni hoc credemus asserenti: *Fallax gratia, & vana est pulchritudo.* Ad rem hîc Philo. Vir civilis, inquit, somniorum interpretes est, non sicut isti nugatores garruli, mercenarii, qui pecuniolam student emungere, sed vigilantium somnium intelligit. In somnio videntes non videmus; audientes non audimus; loquentes non loquimur; deambulantes non deambulamus, sed mens fingit sibi simulachra non existentium. Disquirat quis apud se: Nonne fuimus infantes, pueri, adolescentes, juvenes, non eodem, sed progredienti tempore, jam viii, jam senes sumus, sapius ægroti, nonnunquam pæne mortui. Et hæc omnia velut somnium transtierunt. Forma, vires, valetudo, an non breve somnium sunt? Ingentes opes sæpe una dies abstulit. Imperia regum maxima brevi temporis spatio funditus subversa. Verissimè Annæus, *Regna, inquit, ex infimo coorta supra Imperatores jacuerunt. Vetera imperia in*

A ipso flore ceciderunt. Iniri non potest numerus, quàm multa ab aliis fracta sint. Nunc cum maximè quæ Deus exaltat, alia submitit, nec molliter ponit, sed ex fastigio suo nullas habitura reliquias jactat. Dionysius Siculorum rex Corinthum profugit, & ludemagistum egit inops litterator factus è tanto principe. Croesus regnum opulentissimum regnum Persarum ibat eversum, suum interim non tantum ampliat, sed & in rogam comburendus venit. Huic somniorum veritati testimonium denuntiant non singuli duntaxat homines, sed totæ civitates, provinciæ, regna, populi. Omnia umbris, spectrisque similia. Fallax gratia, fallacissima. Et quoties miseri somniamus, gratiam non appetisse solum, sed & apprehendisse. Cum evigilamus, magnam reperimus inane, & cum Æsopi cane, qui carnem in aquis inhiabat, delusos nos ingemiscimus.

Sejanus Tiberii Cæsaris ocellus, eâ sanè pollebat gratiâ, ut illi Cæsar non faciliè quidquam negaret, imò etiam parentem suam appellaret. Sejanus patina murena cui voluit, prout voluit, divisit. Per totamquam Tiberii aut Sejanii, aut utriusque passim jurabant; salutem Tiberii & Sejanii libabant. Sejanus imperator fuit, & ad clavum sedit, Tiberius imperatoris nomen & umbram habuit. Subito mutavit auram, & exegit omnis gratia. Tiberius è Campaniâ à Capreis ad senatum breve misit epistolium, quod Sejanus & opes, & gratiam, & caput ademitt. Nec simplici tantum supplicio defunctus est.

Sejanus ducitur unco Spectandus; gaudent omnes Dum jacet in ripâ, calcemus Cæsaris hostem.

Prius non tantum salutabatur ut Cæsar, sed adorabatur ut Deus:

Visne salutari, sicut Sejanus: habere Tantum?

Hi tunc sermones in trivis de Sejanio jactabantur:

Sed qua præclara, & prospera tanti Ut rebus lætis par sit mensura malorum?

A profano satyrio sanctissimè hæc dicta: O Sejanè quàm fallax gratia, quàm instabilis? Fallacissima, instabilissima; somnium merissimum. Ubique conjugatio mellis & fellis: Unus subinde sincerus est amicus, & decemplex luctus. Sejanus altam sibi turrim condidit, sed ut tantò miserabilibus corrueret, quantò altius ascendisset. Familia Sejanii tota est extincta: Filia illius, ut posset occidi, à carnifice prius debuit violari. Ed propudii devenit nobilissima domus. Cæsus Sejanii horrendus, sed nec primus, nec ultimus; hæc illi viâ præverunt multi, sequentur plurimi. Humanus favor innumeris illudit; somnium est.

Omnia que sensu voluntur nota diurno, Pectore sopito reddit amica quies.

Dignitates nobis fingimus, & opes, & voluptates. Ah somnia sunt à desiderii actu immissa. *Humanus favor somnium inanissimum.*

§. II.

Mundi felicitas æquè somnium est vanissimum. Pincerna regius magnam sibi felicitatem obvenisse censuit à sui restitutione in pristinam dignitatem & officium. Summa votorum fuit, vinculis emitti, denno crateri regio admoveri, sed hæc certè somnium erat, iterum à poculis stare, calicem Pharaoni porrigere, pristinum pincernæ munus ex integro recipere. Omnia hæc facta. Sed hæc omnia erant somnium, in auras brevè spargendum. Verissimè somniat, qui perituræ felicitatis melleas guttas inhiat. Non credimus hæc inquis. Expectemus igitur, obsecro, dum evigilemus, & somniorum vanitas patebit. Itaias certè potentiam Assyriorum, qui Synagogam, & vires Romanorum, qui Ecclesiam affligerunt, somnium appellans: *Et erit sicut somnium, inquit, visiois nocturna, multitudo omnium gentium, que dis-*

De Sejanio vide Dionem Cassium lib. 58. Et Tacobum lib. 6. Annal. ad annum Christi 37. militi p. 876.

Invenal. sat. 10. v. 65. ad 200.

Claudianus prefat. ad sextum Honorii Aug.

2. Mun di felicitas æquè somnium est vanissimum.

Isa. cap. 29. v. 7.

micaverunt contra montem Sion. Sed neque his oraculis fidem habemus, alioqui tam calidè felicitatis vanæ somnia non appeteremus. At patebit tandem rei veritas cum ad æternitatem evigilaverimus. Has somniorum fallacias deridens psaltes: Dormierunt, inquit, somnium suum, & nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus suis.

Psalm. 75. v. 6.

Ita Hieronymus, Zosimus, Marcellinus, Claudianus.

Ruffinus domo vilis, ære modicus, dignitate nullus, eò amplitudinis exerevit Constantinopoli in aula Theodosii, ut ad ipsum ascenderit consulatum, quem cum Arcadio gessit. Omnia egit pro libitu, Cæsari ad arbitrium moderatus est, neque jam aliud deerat, quàm ut ipse Cæsarem ageret. Sed nec illud ei fortuna deesse voluit. Jamque instabat dies, quo Ruffinus proclamaretur Imperator; jam diadema & purpura, jam epula ac spectacula, jam donativum militi, aurea moneta plebi spargenda, ejus effigie signata, jam inaugurationi parata erant omnia. Subito mutavit aura, & Ruffinus à militibus in mille partes sectus est; caput conto affixum, manus ostium circumgestata, adjunctis vocibus: Obolum Ruffino pauperi dare. Non defuerunt, qui joco dederunt: inserta in manum stipe, milites neivum sicattraxerunt, ut manus quasi stipsis avida comprimeretur.

Aug. in psal. 72. p. 324. * Pegmata, digna moles, & machina confixiles, qua ex inopinato in sublime solent crescere. De his vide Comenarius Math. Raderi lib. Spectaculorum mihi p. 24. † Aug. in psal. 75. mihi pauperem & sorte mendicam. In somnis vidit se jacere in lecto eburneo, vel auro, & in plumis aureis altius extructis; quamdiu dormit bene dormit, evigilans invenit se jacere in duro, in quo illum somnus tenerat. Tales sunt & isti: Venerunt in hanc vitam & per cupiditates temporales quasi obdormierunt hinc, & exceperunt illos divitias, & vana pompe volatica & transierunt, non intellexerunt, quantum inde boni posset fieri. Nam si nossent aliam vitam, illic sibi thesaurizarent, quod hic erat periturum. Hæc somnia interpretatur Isaias in hunc modum: sicut somniat suriens & comedit, cum autem fuerit expergefactus, vacua est anima ejus, & sicut somniat sitiens & bibit, & postquam fuerit expergefactus, lassus adhuc sitit, & anima ejus vacua est. Ita qui opes, qui honores, qui voluptates avariter in se ingurgitant, inexplebilem cupiditatem ah non sentiant, quia somniant. Omnis Mundi felicitas somnium.

Isa. cap. 29. v. 8.

3. Omnis hominum vita somnium. Philo egregie persecutus: Ego non distimulanter dico, civilem vitam somniorum esse interpretem, non quales isti nugatores garruli mercenarij, questum facientes ex nocturnis somniorum ludibriis. Sed qui magnum illud somnium commune, publicumque vigilantium non dormientium exactè intelligunt, & seq. gat. I, somnium, ne quid mentiar, est vita hominum. Nam sicut in somniorum visionibus videntes non videmus, audientes non audimus, gustantes, aut tangentes, nec gustamus nec tangimus, loquentes non loquimur, deambulantes non deambulamus: sed cum videamur uti motibus & habitibus, nullo profus utimur, mente inaniter sine ullis veris subjectis pingente sibi simulacra rerum non existentium, tanquam existentium. Eodem modo etiã vigilantium imaginationes somnis sunt simillima: veniunt, abeunt, occurrunt, refugiant, priusquam comprehendantur avo-

§. III.

III. Omnis hominum vita somnium. Hoc disertissimus Philo egregie persecutus: Ego non distimulanter dico, civilem vitam somniorum esse interpretem, non quales isti nugatores garruli mercenarij, questum facientes ex nocturnis somniorum ludibriis. Sed qui magnum illud somnium commune, publicumque vigilantium non dormientium exactè intelligunt, & seq. gat. I, somnium, ne quid mentiar, est vita hominum. Nam sicut in somniorum visionibus videntes non videmus, audientes non audimus, gustantes, aut tangentes, nec gustamus nec tangimus, loquentes non loquimur, deambulantes non deambulamus: sed cum videamur uti motibus & habitibus, nullo profus utimur, mente inaniter sine ullis veris subjectis pingente sibi simulacra rerum non existentium, tanquam existentium. Eodem modo etiã vigilantium imaginationes somnis sunt simillima: veniunt, abeunt, occurrunt, refugiant, priusquam comprehendantur avo-

lan. Disquirat quisque apud se, & domi testimonium inveniet, ut ipse tacam, presertim si quis est ætate provectior. Is fuit aliquando infans, mox puer, deinde pubes, deinde adolescens, postea juvenis, postea vir, postremò senex, sed non simili omnia. Nonne infans puero cedit, puer puberti, pubes adolescens, adolescens juveni, juvenis viro, vir seni, senectus morti? & fortasse singula ætates decedendo præmoriuntur; natura nos paulatim docente non timere mortem extremam omnium, quando priores facile tulimus, infantia, pueritia, pubertatis, adolescentiæ, juventutis, virilitatis; que omnes ætates ante senectutem evanescunt. Quid alia res corporis nonne somnia sunt? nonne pulchritudo momentanea pene prius marcescit, quam floreat sanitas incerta infirmitatibus obnoxia: robur morbis expugnabile per occasiones plurimas? sensuum integritas honoribus vitiosis facile corrumpitur? tam quanta sit in rebus externis obscuritas quis nescit, ingentes opes sæpe una dies abstulit. Multi honoratissimi antea versis rerum vicibus in contemptum venerunt cum ignominia. Imperia regum maxima brevi temporis momento subversa sunt. Quidam proluxas sibi felicitates fingunt, at ista partim somnia, partim stagnorum saporum malorum initia sunt. Cum igitur humana vita somniorum plena, imò merum pæne somnium sit, oportet intervenire virum civilem, qui somniorum interpretem agere, qui visa hominum, se vigilare credentium, dijudicare, de die somniantium ludibria explicare possit. Cum equestri pompa & triumphus urbem ingreditur, primos & alteros, tertiosque mox alios atque alios ordines curiosis oculis spectamus? Ubi tota transectio præterit, tam nihil rei visæ remanet in oculis, perinde si somnium vidisset. Sic vita negotia cærentia & præterlabentia videntur manere, cum ne momentum quidem maneant; abeunt omnia & instat somni tranelectus.

Non absimile somnium narrat Æneas Sylvius, deinde Pius II. Pontifex Maximus. Mathias nondum rex Patronia, Joannis Huniadis Corvini, qui Turcarum terror erat, filius, parente mortuo, à Boemorum rege Ladislao captus, & vinculis arctissimis mandatus est, quod Comitem Udalicum regis cognatum occidisset. Captivus primò Budam hinc in Bohemiam ductus, sine omni spe libertatis; nec enim aliud nisi mortis sententiam in dies opperiebatur. Ladislao sponsum jam omnibus ad festas nuptias paratis, in balneo à femina pomum honorarium accipit, quod cellullus mediâ parte venenatus secuit, ne ulla esset virulentæ fraudis suspicio, cum alteram pomi partem comederit, quæ primam porrexit. Ita dimidium pomum Ladislao edit, post quod nil amplius edit. Mortuo Ladislao Mathias evocatur è carcere ad sceptrum, & ad solium Ungariæ Rex inaugurandus. O vices rerum admirandas! Singulare hoc fuit inconstantissimæ vitæ documentum. Alia è folio dejectus à morte, dum novæ nuptiæ ornant thalamum, veneno interfectus deferitur ad tumulum: alter dum capitale iudicium trepidus expectat, è carcere vocatur ad regnum. O pulchri ludi in hoc Orbe! En somnia! quæ tandem illorum est interpretatio?

Philo tanquam interpres eleganter sanè de horum somniorum vanitate differens: Hoc prudenter factum, inquit, hoc fortiter, hoc piè, hoc sanctè, hoc utiliter; & è diverso hoc factum inutiliter, hoc imprudenter, hoc timide, hoc profane, hoc impie, hoc noxiè, hoc ambitiosè. Hoc alienum est, ne concupiscas; hoc tuum, utere, non abutere. Assuunt opes: imperite. Multò pulchrior, multòque pretiosior est pecunia in pauperum dextrâ, quàm in arcâ. Pauca possides? Cave invidias divitiarum. Pauperem invidum nemo miserabitur. Honoratus es? Cave insolentiam. Humilis conditionis es? Noli despondere animum. Succedunt tibi omnia ex sententiâ? Mutationem time. Ostendis sapius? Humanum est; collige animum, & jam cautiore progredere. Spe falleris? Desiderata non obtines? Ne mirare. Omnia humana somnium: fallax gratia, fallax felicitas, fallax vita. Quod Ambrosius peniculatè cogitans: Ca-

duca hæc, inquit, omnia cum damno, sine lucro: illud solum est lucrum, ubi fructus perpetuus, ubi æternæ merces quietis. Eam ob rem Nazianzenus hortatur: Præsentem molestiam in futuro ævo abde. Evigilate iusti & quidquid boni fruendum, quidquid obtingit mali perferendum, in æternitatem trajicite. Is demum vivit, qui ani vivit æternitati.

CAPVT VII.

Josephus somniorum interpres: Humani & Divini favoris quantum discrimen.

Videruntque ambo somnium nocte unâ juxta interpretationem congruam sibi. Ad quos cum introisset Joseph manè, & vidisset eos tristes, sciscitatus est eos, dicens: Cur tristior est hodie solito facies vestra? Qui responderunt: Somnium vidimus, & non est, qui interpretetur nobis. Dixitq; ad eos Joseph: Nunquid non Dei est interpretatio referre mihi quid videritis. Narravit prior, præpositus pincernarum, somnium suum: Videbam coram me vitem, in quâ erant tres propagines, crescere paulatim in gemmas, & post flores uvas mature scere: calicemque Pharaonis in manu meâ. Tuli ergo uvas, & expressi in calicem, quem tenebam, & tradidi poculum Pharaoni. Respondit Joseph: Hæc est interpretatio somnii. Tres propagines, tres adhuc dies sunt: post quos recordabitur Pharaoni ministerii tui, & restituet te in gradum pristinum, dabisq; ei calicem juxta officium tuum, sicut antè facere consueveras. Tantum memento mei, cum tibi bene fuerit, & facies mecum misericordiam: ut suggeras Pharaoni, ut educat me de ipso carcere: quia furtim sublati sum de terrâ Hebræorum, & hinc innocens in lacum missus sum. Videns pistorum magister, quod prædenter somnium dissolvisset, ait: Es ego vidi somnium. Quid tria canistra farina haberem super caput meum: & in uno canistro, quod erat excelsum, portare me putabam omnes cibos, qui sunt arve pistoriæ, avesque comedere ex eo. Respondit Joseph: Hæc est interpretatio somnii. Tria canistra tres adhuc dies sunt, post quos auferet Pharao caput tuum, ac suspendet te in cruce, & lacerabunt volucres carnes tuas. Josephus jam pene carceris præfectus cum aulicos duos captivos accessisset, tristiores eos observans tristitiæ causam quaesivit. Cui uterque: Somniavimus, ajunt, nec est, qui somnium interpretetur. Iusti dicere. Pincerna regius sic orsus est: Videbam vitem lentè crescentem in tres diffundi propagines. Ego maturas jam uvas in Pharaonis poculum expressi, regi que porrexi. Cui Josephus: Somnii, ait, explicatio hæc est: Evolutis diebus tribus tuo te muneri rex restituet; tu portionem more solito gustu libabis. Sed quaeso te cum bene tibi fuerit, mei memineris, & suggeras Pharaoni, ut innocentiam meam in libertatem asserat. At qui pistorino præfectus fuerat interpretis prædientiam audiens: Et ego, inquit, somniavi me capite portare canistrum triplex, supremo quidem contineri, quidquid arvis est pistoriæ, & aves inde pasci. Cui Joseph: Tres, inquit, supersunt dies, quibus elapsis in crucem attollaris, & volucres cadaver tuum lacerabunt. Exinde dies natalitius Pharaonis erat tertius, quo epulum regale palatina familia celebravit, in eo rex memor victorum, jussit pincernam denuo sibi à poculis esse, pistorum principem in furcam egit. Eventu utroque conjectoris veritas comprobata est.

Ex uberrimâ hæc Josephi messe nos more nostro manipulos colligamus.

I. Beatitudinem speranti facilia omnia. Integerrimus Joseph è custodiâ reorum, scholam fecit virtutis, in rationem vertit necessitatem, amara omnia condit patientiâ, sermonibus & exemplo alios erudit. Ad rem insigniter Tertullianus: Nihil interest, inquit, ubi sitis in saculo, qui estis extra saculum. Nihil sentit crus in nervo, cum animus est in cælo.

II. Aliena vitia magis regenda, quàm propria. Joseph quan-

tumvis innocentissimus, non tamen fratres suos, non regenda, suum dominum, non dominam, non dominem ullum quam pro- accusat, id solum significat. In Hebræo solum terrâ furtivè priâ venditus, & infons in carcere missus sum. Ut omnium famæ nominique parceret nullius expressit nomen.

III. Injurias digerere Christiane nobilitatis est. Inde struthiocamelus proditur, si toleam ferream possit concouere; Inde Christus noscitur, si possit injurias æquo animo tolerare. Josephus nullum edit verbum de fratrum, de que dominæ injuriis. Nihil amaroris aut odii hæret animo; digesta est omnis injuria.

IV. Oblivioni mater prosperitas. Josephus summis precibus pincernam adit: Memento mei, cum bene tibi fuerit. Bene illi fuit, optimè fuit, & tamen interpretis sui non meminit. Si regius pincerna in carcere mansisset, memoriam felicitis exercuisset. Inter prospera obrepit oblivio præteritæ afflictionis. Prosperitas oblivionis & foecordiae parens.

V. Tanto constantior divina gratia, quando inconstantior humana. Hic manipulus nobis mellis excutendus, ut divini favoris pretium æstimare discamus.

S. I.

Sederat opilio unâ cum suis ovibus sub ingenti & paulatim quercu, quæ amplam & amœnam præbebat umbram. Arbor pulchra visu, nec soli nec pluviis pervia, ambrosium & pastoris & pecori domicilium seipam locavit. Bene hic opilioni, bene ovibus. Pastor Aulædus musicos modos fecit fistulâ, quâ oves & auras demulcebat: accinebant huic Orpheo in arbore supremâ confidentes aviculæ. Ita concentus fuit jucundissimus totis resonans campis. Subitus exoritur turbo, cogit nubes, cælum omne in iras accensum tonat, fulgurat, fulminat. Opilio in tempestate tam sævâ putabat sibi ab arbore non discedendum, nec enim pluviâ eò loci multum nocituram, ubi folis spicula excluderentur. Inter ea tempestas mandata fatorum peragit, immani excandescentiâ. Denique illam ipsam mobilissimam arborem quatit fulmine. O amœnum, & pecoris, & volucrum domicilium, quàm miserè te vastarunt nubes iraræ! omnes pæne frondes, aut defluerunt, aut in fumum abierunt, brachia magnam partem amputata, truncus violentâ flammâ excusus. Non jam arbor, sed arboris cadaver stat in honorem, & sædè ustulatum. Nullæ amplius hinc aviculæ audiuntur. Musici opilionis fistula jam elinguis obmutuit. Opilio ipse metu pæne exanimis vix salvâ vitâ ab incendio prorepere potuit; pars ovium fugata, pars fulmine perempta. En fortissimam arborem, miserimè deformatam: omnis in eâ amœnitas, omne gaudium conticuit. Effigies est humanæ prosperitatis & gratiæ.

Tres mihi captivos considerate, Pincernam, Pistorum, Josephum Putipharis famulum. Multi singuli gratiâ pollebant. Ea omnis momento effusa est. Hæri in palatio, hodie agunt in ergastulo. Quid deliquerunt, obsecro, quid brevibus Gyaris dignum commiserunt? Josephi verbis credite: Furtim sublati sum de terrâ Hebræorum, & hinc innocens in lacum missus sum. De duobus aliis Rabbini sominant, muscam in poculum illapsam in pane inventam. Conjectura est mera, non tamen sine ratione facta. Humanam gratiâ facillè musca, vel istis minus quid turbat.

Vidit Daniel vates arborem staturâ & amplitudine multò maxime admirandam: Altitudo ejus nimia, inquit, proceritas ejus contingens cælum; aspectus illius erat usque ad terminos universe terræ. Folia ejus pulcherrima, & fructus ejus nimius, & esca universorum in eâ; subter eam habitabant animalia, & bestia, & in ramis ejus conversabantur volucres cæli, & ex eâ vescabatur omnis caro. Simul tamen auditus clamor: Succidite arborem, & præcidite ramos ejus; excutite folia ejus, & dispergite fructus ejus. Eugiant bestia, quæ subter eam

Joseph somnia explicat.

Quinque manipuli seu montes. I. Beatitudinem speranti facilia omnia. II. Aliena vitia magis regenda, quàm propria.

3. Injurias digerere Christiane nobilitatis est.

4. Oblivioni mater prosperitas.

5. Tanto constantior divina gratia, quando inconstantior humana.

Humanæ prosperitatis & gratiæ effigies.

Gen. c. 40. v. 15.

Dan. cap. 4. v. 7. 8. 9.

Ibid. v. 11.